

több tehetséges fiatalembert kiképeztetnünk erre a munkára: megtanítani románul, délszlávul, törökül, s aztán speciális feladatokra előkészíteni. Amit itthon még nem tudunk ebben a tekintetben elvégezni, a bécsi és berlini kollégiumok útján meg lehet csinálni. Ezt a célt azonban csak úgy tudjuk elérni, ha lesz erők és elég mélységes önérzetünk ahhoz, hogy kiszabadítsuk magunkat a nyugat ránk nehezedő szolgaságából. Kollégiumaink a nemzeti öncélúság melegágyai legyenek. Tanuljunk meg mindent, amit lehet, úgy, mint egykor a bécsi magyar gárdisták, vagy a japánok. De ezzel a tudással ne akarjunk a nyugat téglahordó kulijai lenni, akik boldogan görnyednek meg egy-egy nyugati közép-szerűség leereszkedő vállveregetése alatt. Hanem legyünk a nyugati művelődésnek öntudatos munkásai itthon és tőlünk keletre, ahogy mérnökeink, iparosaink azok egészen Ankaráig. Távolról sem hirdetjük a nyugattól való elszakadást. Ellenkezőleg! Igenis: tanuljunk meg mindent, amit a nyugat tud, de azt fordítsuk, értékesítsük nemzetünk javára ott, ahová a nyugati művelődés eredményei csak rajtuk keresztül juthatnak el, s mindent kövessünk el, hogy általunk juthassanak el. Ne az legyen a büszkeségünk, hogy egy nyugati tárgyú cikkünket kegyes volt valamelyik nyugati folyóirat közölni (bár vannak esetek, mikor annak is haszna van), hanem az, hogy a magyarságnak a művelődés terén végzett munkáját aprólékosan tisztázzuk és ezt tárjuk a világ elé. Mert — mint mondtuk — nemcsak harcoltunk, hanem ugyancsak dolgoztunk is a nyugati művelődésért. És ezt harcunk sem ismerjük eléggé.

(Szeged.)

Buday Árpád.

A PÁRISI MAGYAR TANSZÉK.

Az alábbi cikkhez az adatokat java részben Aurélien Sauvageot, az École des Langues Orientales-főiskola finnugor tanszékének professzora bocsátotta rendelkezésünkre.

A finn-magyar nyelvek számára a francia kormány a múlt év folyamán tanszéket állított föl a párisi Keleti Nyelvek Főiskoláján, amelynek a Sorbonne-al való kapcsolata ismeretesek. A katedra kinevezett tanára — Aurélien Sauvageot*) — 1931 november 9-én kezdte meg előadásait és megindította egyzersmind a tanszék melletti tudományos intézet szervezését is.

Az első félév igen jó eredményt hozott, ami a tanszék — régóta várt — föllállítását mindenképen indokolja. A magyar nyelvi kurzusra hét, a finnre öt hallgató iratkozott be, valamennyien franciák. A második félévre az arány megváltozott: 7 magyar specialista mellett a finn nyelvvel 9 hallgató foglalkozott. A változás oka nyilván abban rejlik, hogy a magyar irodalommal és nyelvvel foglalkozóknak nem állott rendelkezésére megfelelő könyvtár. A francia kormány megtette a magáét, mikor beillesztette a redukált költségvetésbe az új tanszéket. Magyarország tragikus gazdasági helyzete azonban megakadályozta a magyar kormányt abban, hogy az intézeti könyvtár föllállítását lehetővé tegye.

*) Sauvageot, aki a Sorbonne-on a finnugor-indoeurópai rokonságról írt tézisével nemrégén szerezte meg a docteur-és-lettres címet, éveket töltött Budapesten, mint a B. Eötvös József-Coll. tanára és magyarul is megtanult. Budapesti éveinek egyik terméke a francia-magyar szótár (1932). Szerk.

Finn részről viszont — szerencsésebb körülmények között — minden megtörtént, hogy a tanszék megfelelő szakkönyvtárhoz és olvasmányi anyaghoz jusson. Állami pénzen és magánosok hozzájárulásával több mint nyolcezer kötet gyűlt össze, ami tekinélyes alapul szolgál ahhoz, hogy Párisban az északi finn-ugor népek tanulmányozására tudományos centrum létesüljön. Bármennyire is örülünk annak, hogy északi rokonaink ilyen módon fokozottabb mértékben belekerülnek a francia tudományosság körzetébe: — a magyar tanulmányok elsőbbsége forog kockán, ha nem sikerül a finn-magyar tanszék mellé magyar könyvtárat szereznünk. Egyelőre az a helyzet, hogy Sauvageot professzor heti 3 órát szentel a magyar nyelvnek és kettőt a finnek. Ez a fölosztás azonban meg kell, hogy változzék, ha a nagyobb óraszámra rendelkező magyar tanulmányok számára nem lesz segédeszköz. Párisban ebből a szempontból amúgy is siralmas a helyzet, pedig a világ diákjainak ezen a gyűlöhelyén politikai szempontból is igen fontos lenne egy jól kiépített magyar intézet. A British Museum könyvtára igen gazdag magyar anyagban, régi magyar nyomtatványokban, sőt unikumokban is. A berlini állami könyvtár tizenhatodik századra visszanyúló anyaga mellett ott van a nagyszerű modern Ungarisches Institut. Ezzel szemben a párisi Bibliothèque Nationale-ban még a *Magyar Nyelv* vagy a *Nyelvtudományi Közlemények* sorozata sincs meg, ami nélkül nyelvészeti munkát végezni lehetetlenség.

Nem panaszkodhatunk, hogy francia hivatalos részről nem áldoznának a francia-magyar tudományos kapcsolatok kiépítésére. Évenként több párisi ösztöndíjat bocsát a francia kormány magyar hallgatók rendelkezésére és a háború óta évről-évre nagyobb könyvadományokkal gyarapítja a magyar egyetemi intézményeket. Az Eötvös-kollegium könyvtára egymaga több mint nyolcvanezer frank értékű könyvet kapott. Ujabbán konkrét formában vetődött föl a párisi magyar diákház kérdése és remény van arra, hogy a Cité Universitaire-pavilonjai között rövidesen föllátható lesz a magyar Collegium . . .

Ezeknek a tényeknek alapján mindenképen megokolt Sauvageot professzornak akciója, amellyel több ízben a magyar társadalomhoz fordult, magyar könyveket kérve intézete számára. A magyar kiadók, magyar írók és könyvgyűjtők bizonyára eleget tesznek a kérésnek. A párisi magyar intézet nemcsak a magyarság külföldi sorsának ügye, hanem a magyar kultúra itthoni helyzetére is vizsgálhat.

(Szeged.)

Zolnai Béla.